

א) [דומה להכח פלוגי ג"כ ר' אלח ורבינא בגמלה כו: וע"ש, א] ב) [מוסר' דגריס: ספ"ו ועי' מוס' כמותות לא: ד"ה דונס; א] ורסא. רש"ל, ד) [ע"ש מוס' ד"ה שס, ב] ה) [ע"ש לע"ג, ו] וע"ע מוס' יצמות כג. ד"ה קניוה,]

גלוין הש"ס

גמ' לאוקמה קמי' לוקח קבצי. עיין ברי"ש פ"ו משנה ג' דמלומו: שם בחמנה כמבר. עיין מגילה כו: ובר"ש ע"ג יצמות ר"פ דמעשרות:

הגהות הגר"א

א) רש"י ד"ה זננה ארומה אס קודם כו. י"ב ורבינא פ"י אפילו אחר שלקחה (ועמ"ש רע"ט בח"מ ס' ע"ג ס"ק א:)

מוסף רש"י

מה שאירש מאבא מבור לך כו' לא אמר כלום. דלון אדם מקנה דבר שלא זכה בו (כתובות א:).

רבינו הגנאל

מיהו איצטרייבן לפרושה דחויין מר ווטרא רוב אשי דאינן בתראי שקלו וטרו לפרושי טעמיה דרב הני מילי בעידנא דקנאה הגולן מן הגול אביל אם נפלה לו לגולן בירושה מן הגול לא אמרי קנאה לוקח או מי שניתנה לו בחמנה. וחיובין בני בריק איהו נשך הלהב מלריה ישראל מעותיה של גבוי. תוב התם שקלי וטרו מרימר ורבינא בהא דאמר רבא התם ניתן ליכתב הכא לא ניתן ליכתב אלא הא דרנאי לשבח קרקעות כיצד הרי שגול [שרה] מחבירו ומכרה לאחר והשביחה והרי היא יוצאה גובה את הקרק מנכסים משועבדים ושבה גובה מבני חורין ואמרינן אמאי נימא לא ניתן ליכתב. ופיקי' הכי השתא התם אי למאן דאמר נוחא ליה דלא לקרייה גולן אי למאן דאמר נוחא ליה דליקום בהימנותיה מפייה למריה ומוקים ליה לשריה הכא אברוחי אברת ליה מוקים ליה לשריה ש"מ דהלכתא כותיה דרב בהאי וטריא דשמעתא

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

הא מית. לוקח ומי יחרפו עוד הלכך לא נתכוון לזה אלא להעמידה בידו בחייו ולא לאחר מותו. מ"ד כו: דמיס גולן. לאחר שלקחה והבנים צאים להוציא מיד הלוקח: הא מית ליה. ולא נתכוון להעמיד ממכרו אלא בימי חייו שלא ירפוהו: א"ע דמיס

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הא מית ליה ומאן דאמר נוחא ליה דליקום בהימנותיה בהדי בני נמי נוחא ליה דליקום בהימנותיה סוף סוף קרו ליה בני לוקח גולנא אלא איכא בינייהו דמית גולן מאן דאמר נוחא ליה לאיניש דלא לקרייהו גולן הא מית ליה למ"ד נוחא ליה דליקום בהימנותיה ה"ג א"ע. דמית נוחא ליה דליקום בהימנותיה סוף סוף קרו לבניה בני גולנא אלא איכא בינייהו דיהבה במתנה מאן דאמר נוחא ליה דליקום בהימנותיה "מתנה נמי נוחא ליה דליקום בהימנותיה מאן דאמר נוחא ליה דלא נקרייהו גולנא א"ל מאי גולנא מינך: פשיטא זבנה אורתה ויהבה במתנה לאו לאוקמה קמי לוקח קא בעי גפלה ליה בירושה ירושה ממילא היא ולא אוהו קא טרח אברתה גבי אוהו בחובו יחוינא אי אית ליה ארעא אחריתי ואמר האי בעינא לאוקמה קמיה לוקח קא בעי ואי לא זויי הוא דבעי אפרושי יהבה נהליה ב" במתנה פלוגי בה רב אחא ורבינא חד אמר מתנה בירושה דהא ממילא וחד אמר ה"מתנה כמכר דאי לאו דטרח וארצי קמיה לא הוי יהיב ליה מתנה להכי טרח וארצי קמיה כי היכי דליקום בהימנותיה ועד אימת נוחא ליה דליקום בהימנותיה אמר רב הונא עד שעת העמדה בדין חייא בר רב אמר עד דמטא אדרכתא לידיה רב פפא אמר יעד דמתחלן יומי אכרותא מתקיף לה רמי בר חמא מכדי האי לוקח במאי קני להאי ארעא בהאי שטרא האי שטרא חספא בעלמא הוא א"ל רבא תהא במאמינו בההוא הנאה דלא קאמר ליה מידי וקא סמיך עליה טרח ומייתי ליה גמר ומקני ליה מתיב רב ששת (י"ב) מה שאירש מאבא מבור לך מה שתעלה מצודתי מבור לך לא אמר כלום מה שאירש מן אבא היום מבור לך מה שתעלה מצודתי היום מבור לך דבריו קיימין אמר רבי בר חמא הא גברא והא תיובתא אמר רבא גברא קא חוינא ותיובתא לא קא חוינא הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הכא סמכא דעתיה דאזיל טרח ומייתי ליה כי היכי דלא נקרייה גולנא הכא לא סמכא דעתיה שלחיה לקמיה דרבי אבא בר זבדא אמר להו זו אינה צריכה לפני אמר רבא זו צריכה לפני ולפני לפני הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הוה עובדא בפומבדיתא ואותביה אמר להו רב יוסף זו אינה צריכה לפני ואמר ליה אב"י צריכה לפני ולפני לפני הכא סמכא דעתיה הכא לא סמכא

מאי גולנא מינך. וא"ת וכי מכרה נמי מה גולו והלא לריך להחזיר לו מעותיו וי"ל דמ"מ יקראנו גולנא כל זמן שלא יפרע לו: ארצי קמיה כי היכי דליקום בהימנותיה. משמע דהכי הלכתא מדלא נקט לשונא דלא נקרייה גולן ועוד דהלכה כרב

אשי דהוא צתרתה וגדול צחמנה וצמנין: האי שטרא חספא בעלמא הוא. וא"ת ולימא דקני לה צמה שהחזיק צה אחר שקנאה גולן וי"ל דמשמע ליה משעה שקנאה הגולן היא של לוקח א"ע"פ שלא עשה צו שום מעשה וא"ת מעותיו שהיו מחלה מלוה נעשו עמה מכר וי"ל צתרתא דלא נקט צכספא א"י צמלוה א"י יכול לקנות כדלמרינן פ"ק דקדושין (דף ט:). המקדש צמלוה אינה מקודשת וצמכר לא קנה והא דלמר צהאי"ש מקדש (שם דף מו.) ושזין צצמכר קנה היינו צמלוה שיש לו על אחרים דלא צאשה צענין זה מקודשת לכ"ע אי לאו דאשה לא סמכא דעתיה ויראה שישור וימחול אצל מלוה שאשה צה חייבת לו אס מוחל לה ומקדשה צה אינה מקודשת דלא נתן לה כלום דמקמי הכי היה צרשמה וכן צמכר לא קנה א"ע"פ דכשמקדשה צהגת מחילת מלוה היא מקודשת דלא גרע מאריות לה וכן אדכר עליך לשתון דמקודשת וכן צמכר אס מוכר צהגת ממחילה קונה כמו צהחליף דמי צה צפרה מ"מ לא משמע ליה שהיה מקנה לו צהגת מחילת מלוה משום דמשמע מיד שלקחה הגולן קנה לוקח ראשון:

בההיא הנאה דקא סמיך בו'. והוא כאלו א"ל עדה זו תהא קנויה לך לכשתקנה:

מה שאירש מאבא מבור לך אמר רבא. וא"ת לימא דרב

דלמר כ"מ וצרייתא כרבנן וי"ל דלדין קפריך דלית לן כרב כדליתא פרק א"זוהו נשך (לקמן דף עב:) דמייתי גמרא ליה ליקריה גולנא וינחא ליה דליקו צהימנותיה וסברא לן כרבנן דלון אדם מקנה דבר שלא צה לעולם דשמואל פסיק כרבי יוחנן הסנדלר פרק א"ע"פ (כתובות דף ט:). ורב נחמן סבר צפירות דקל אף משצלו לעולם יכול לחזור צו ורב האי פסק דלון אדם כרב צהא משום דס"ל דלון אדם מקנה דבר שלא צה לעולם וכו' ולא נהירא דכר דלחיהו נשך (לקמן דף עב:):

כ"ן קנויה לך מעבשיו. תימה מה צריך מעבשיו כיון דלדס מקנה דבר שלא צה לעולם דאי לענין חזיה הא כל זמן שלא צה לעולם יכול לחזור א"ע"פ דלמר מעבשיו וי"ל דנ"מ אס נקדע השטר או שאכד קודס שלקחה זה דקני כיון דלמר מעבשיו: עדה

קלו א מ"י פ"ע מהל' גולה הל' ט סמנ עשין ע"ג פ"ט ח"מ ס' ע"ד ע"א: קלח ב ג מ"י שם הל' יא טו"ע"פ שם ס"פ צ: קלח ד מ"י שם הל' יב טו"ע"פ שם ס"פ ג: קבא ה מ"י שם הל' יג טו"ע"פ שם ס"פ ד: קבא ו מ"י שם הל' י טו"ע"פ שם ס"פ ה: קבב ו מ"י פ"כ"ב מהל' ממרה הלכה ה סמנ עשין פ"ב טו"ע"פ ח"מ ק"א ר"א ע"א: א:

רבינו הגנאל

כרב אשי דאמר נוחא ליה דליקום בהימנותיה. הלא תראה כדאתקין ליה רמי בר חמא פריק ליה רבא תהא במאמינו פירוש בההוא הנאה דלא אמר ליה ולא מידי א"ל דסמיך ליה ואלו דומים לגולן וקני ליה מיניה גמר ומקנה ליה והוא דמחזיק בה. והא דארויכ בר ששת תהא הא הוא דהני מה שאירש מאבא מבור לך מה שתעלה מצודתי מבור לך לא אמר כלום דקיימא לן אין אדם מקנה לחבירו דבר שלא בא לעולם. היא בתוספתא במסכת נדרים ומפורש בתלמוד ארץ ישראל בכחכות פ"ק א"ע"פ מה שאירש מאבא היום מבור לך בלוה לחבירי אביו מפני שהיה גוסס וזה פ"י משום כבוד אביו. ומה שתעלה מצודתי קיימים משום כרי חיו. קשיא ליה לרב דאמר מה מבור ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו. ופיקי אבי רובא הני הא מתנינא דהנא [בתוספתא] בסוף מסכת נדרים ליכא למימר דסמכא דעתיה דהא כי הדר ביה לא מצי קרי ליה גולנא לפיכך לא אמר כלום אבל הא דרב דאי לא טרח ומייתי ומוקים לה בדיה דלא ליקרייה גולנא סמך דעתיה דאזיל וטרו ומוקים לה בדיה כי היכי דלא ליקרייה גולנא. ואמרי' מה שנא ירשא ומאי שנא סיפא אמר ר' יוחנן סיפא דקני מה שאירש מאבא היום מבור לך דבריו קיימים משום כבוד אביו אמרו חכמים מכרתו קיימת. וכבר פירשונו בתלמוד ארץ ישראל בלוה בחבירי אביו פ"י בגון שהיה אביו גוסס ומבור לעשות לו חבירי וכן פ"י שאין לו [מה] יאכל משום כרי חיו אמרו חכמים אס אמר מה שתעלה

א) נכחה ד"ל' וסמך עליה דלול ומיסי ס'.

דעתיה ומאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רבי יוחנן סיפא מה שאירש מאבא היום משום כבוד אביו מה שתעלה מצודתי היום משום דעפיה. לוקח דקאמר מי יימר שירש מאביו כלום שמה ימכור אביו נכסיו בחייו: שלחיה. להא תיובתא דרב ששת דלוחיב דארב: אינה צריכה לפני. אינה צריכה כדי לתרעה להכניסה לפני בני השיעה שאין צהן יודע לפרקה. ותשובת הגאונים פורשין לגבי דליכא קושיא מעליא אל תעלוה לגוי: הוה עובדא צפומבדיתא. שדנו דין כרב ואותבינן מהא ממתנין ואמר רב יוסף כו': משום כבוד אביו. כשהיה אביו גוסס וצריך מעות לקבורתו ולתכריכו ומוחר לכבוד אביו שלא לשהותו צביון: משום